

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986
Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325

Hanhenmarssin päiväkot

Juoksumarssi 2

90670

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986

Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325

Milloin ja miten selvitystä on tehty? Mitä asioita selvityksessä nousi esiin?

Hanhenmarssin päiväkodissa on aloitettu toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen jo syksyllä 2024 yksikön varhaiskasvatuksen sosionomien toimesta.

Syksyn 2024 aikana jaettiin tiimeihin erilaisia tehtäviä, joissa piti esimerkiksi pohtia käsitteitä tasa-arvo, yhdenvertaisuus, sukupuolisensitiivisyys sekä sitä, mitä kehitettäviä teemoja aiheen tiimoilta tiimeissä nousi. Saman syksyn aikana myös sovittiin seuraavaan talon palaveriin yhteinen aihe/tehtävä toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan liittyen. Tehtävinä ovat olleet mm. tasa-arvokävely, huomioiden tekeminen oppimisympäristöistä, tasa-arvoisen kasvatuksen muistilistan läpikäyminen tiimipalavereissa ja näiden pohjalta ilmenneiden havaintojen ja ajatusten tuominen yhteisiin palavereihin. Yksikön varhaiskasvatuksen sosionomit ovat koordinoineet suunnitelman tekoa ja tehneet muistiinpanoja ja täydentäneet suunnitelmapohjaa prosessin edetessä.

Tiimeihin annettujen tehtävien myötä nousi esille esimerkiksi seuraavia asioita: leikkitaulun käyttöönotto lisäsi osallisuutta ja leikinvalinnan havainnointia, leikkitilojen käyttö monipuolistui tasa-arvokävelyjen myötä, representaatio kirjoissa ja muissa materiaaleissa monipuolistui, moninaisuuden huomioimiseen on alettu kiinnittää yleisesti enemmän huomiota ja tiimin sisällä käydyt keskustelut koettiin hyödyllisiksi.

Selvityksen aikana huomio kiinnittyi myös arjessa käytettyyn kieleen, joka ei aina ollut sukupuolisensitiivisyyden periaatteiden (Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2022, 20) mukaista. Totesimme yhteisesti, että toisinaan tulee käytettyä esimerkiksi oletettua sukupuolta lapsia puhuteltaessa; ”voitte tulla tytöt välipalalle” ja ”siivoatkeko pojat edellisen leikin ensin pois”. Totesimme myös, että on hyvä pysähtyä pohtimaan sukupuolen olettamisen tarpeellisuutta, ja keskustelimme, mitä haittaa voi olla, jos lapsia puhutellaan ja heidät kohdataan eri tavalla riippuen oletetusta sukupuolesta.

Sukupuolen moninaisuuden huomioiminen päiväkodin materiaaleissa on alkanut jo syksyllä 2024, mutta olemme hankkineet koko ajan asiasta lisää tietoa ja materiaaleja käyttöömmee. Huomioimme samalla myös esimerkiksi eri etnisten taustojen, ihonvärien, vammaisten ihmisten näkyväksi tekemistä esimerkiksi kuvatuessa ja muissa materiaaleissa. Näin pyrimme normalisoimaan myös ihmisyyden moninaisuutta ja kannustamaan lapsia keskustelemaan näistä aiheista yhdessä aikuisten kanssa.

Keväällä 2025 ryhmiin jaettiin tehtävä (Päiväkodin kirjahylly), jossa henkilökunnan piti pohtia käytössä olevien kirjojen sukupuolijakaumaa sekä muita niissä ilmeneviä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemoja. Ryhmiin jaettiin myös tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kirjamateriaalia, jota pystyttiin vertaamaan päiväkodin omaan kirjamateriaaliin ja ryhmiin lainattuihin kirjoihin. Tehtävästä nousseita ajatuksia pohdittiin yhteisesti talon palaverissa 17.6.2025.

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986
Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325

Kirjojen tarkastelu auttoi henkilökuntaa herättelemään tietoisuuttaan sukupuolisensitiivisestä kielenkäytöstä ja työotteesta. Henkilökunta kävi tiimeissä keskustelua aiheesta, mikä auttoi haastamaan omia asenteita ja toimintatapoja suhteessa sukupuolisensitiivisyyteen arjen työtä tehdessä. Henkilökunta sai myös enemmän valmiuksia vastata sukupuolisensitiivisellä tavalla lasten kysymyksiin ja aloitteisiin aiheen tiimoilta.

Osa kirjoista sisälsi melko paljon stereotyyppistä tematiikkaa liittyen esimerkiksi tyttöjen ja poikien olemukseen, tyttöjen välisen ystävyuden esitettyyn problematiikkaan sekä tyttöjen ja poikien mieltymyksiin ja leikkeihin, mutta toisissa kirjoissa ilmeni myös sukupuolisensitiivisyyttä. Keskustelussa oleellisena pointtina nousi esille, että emme kiellä lapsilta tyttöinä tai poikina olemista, mutta on myös hyvä pohtia sukupuolen moninaisuuden teemaa yhdessä lasten kanssa. Lapsilla onkin herännyt kysymyksiä aiheeseen liittyen ja heidän kanssaan on käyty keskusteluja esimerkiksi siitä, voiko tyttö rakastaa tyttöä ja onko olemassa vain tyttöjen ja poikien värejä.

Tyttöjen ja poikien väreistä on noussut lasten keskuudessa keskustelua syksyn 2026 aikana. Tartuimme tähän aiheeseen ja aiomme toteuttaa päiväkodissamme väriteemaista toimintaa kaudella **2026–2027**. Tämän tavoitteena on tuoda yhä vahvemmin lasten kuin myös työntekijöiden tietoisuuteen sitä, että ei ole olemassa vain tyttöjen ja poikien värejä, vaan kaikki värit kuuluvat kaikille.

Tavoitteenamme on myös jatkaa keskustelua sukupuolisensitiivisestä työotteesta ja edelleen kiinnittää huomiota lainattavien kirjojen monipuolisuuteen edellä mainitut teemat huomioiden. Huoltajilta on myös tullut toivetta, että monikulttuurisuutta ja eri kansallisuuksia tuotaisiin vahvemmin esille arjessa niin kirjojen muodossa kuin yleisestikin. Tätä teemaa aiomme vahvistaa kaudella **2026–2027**. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi aiomme hyödyntää projektioppimista esimerkiksi eri kansallisuuksiin ja kulttuureihin tutustumisessa niin materiaalien (laulut, leikit, kirjat ym.) kuin mahdollisesti myös eri kulttuuritaustaisten lasten huoltajien osallistamisella esimerkiksi pienten esittelyiden tai terveisten muodossa. Jaamme myös monikulttuurisuuteen liittyviä tehtäviä tiimeihin, joiden pohjalta työntekijät voivat pohtia monikulttuurisuuden teemaa ja miten sitä voitaisiin tuoda näkyväksi päiväkodin arjessa.

Huoltajien osallistaminen suunnitelman teossa jatkuu myös vanhempaintoimikunnan kanssa tehtävässä yhteistyössä. Tämän lisäksi varhaiskasvatuksen sosionomit laativat huoltajille Forms-kyselyn kartoittaakseen heidän ajatuksiaan ja toiveitaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemoihin liittyen. Kysely toteutetaan syksyn 2026 aikana ja siitä saatujen tulosten pohjalta päivitetään toiminnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa.

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986

Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325

Kausi 2024–2026				
Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Aikataulu, vastuuhenkilö, milloin arvioidaan	Arvioinnin tulokset
<i>Sukupuolisensitiivinen kielen käyttö</i>	Sukupuolisensitiivisen kielen ja toiminnan lisääminen. Tietoisuuden lisääminen sukupuolen olettamisen ja jaottelun vaikutuksista kasvattajan työhön.	Tasa-arvoisen kasvatuksen muistilista säännöllisessä käytössä kasvattajien arjessa. Pyritään pois ”tytöttelystä” ja ”pojittelusta”, ylipäättään sukupuolen olettamisesta ja sen korostamisesta tarpeettomasti. Haastetaan omia asenteita ja toimintatapoja, jotka voivat asettaa lapset eriarvoiseen asemaan oletetun sukupuolen perusteella.	Arvioitiin 6.6.2025 kehittämisiltapäivässä ja sovittiin jatkosta seuraavan kauden suhteen, tarvittaessa täsmennetään kehitettäviä teemoja ja kehittämistoimenpiteitä. Arvointiajankohtaa siirrettiin talon palaveriin 17.6.2025, jossa käytiin keskustelua ryhmiin annetun tehtävän pohjalta. Vastuuhenkilö Sanna Leinonen.	6/2025 arvioinnissa huomattiin, että kasvattajina käytämme hyvin sukupuolisensitiivistä kieltä ja sanastoa. Olemme hyvin tietoisia nykykasityksistä esim. seksuaalisuuteen ja sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyen. Jaamme saman arvopohjan, mikä helpottaa ja syventää myös teeman käsittelyä työyhteisönä.
<i>Sukupuolen moninaisuuden huomioiminen päiväkodin materiaaleissa (esim. kirjat, laulut, leikit)</i>	Representaation monipuolistuminen. Keskustelun ja reflektoinnin jatkuvuus aiheen ympärillä.	Kirjalista tasa-arvoisesta varhaiskasvatuksesta jaettu ryhmille. Jaettu ideoita materiaaleista, joissa on aiheena sukupuolen moninaisuus. Lisätään moninaisempaa representaatiota arjessa. Jaettu ryhmiin Päiväkodin kirjahylly -tehtävä sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kirjoja.	Arvioitiin 6.6.2025 kehittämisiltapäivässä ja sovittiin jatkosta seuraavan kauden suhteen, tarvittaessa täsmennetään kehitettäviä teemoja ja kehittämistoimenpiteitä. Arvointiajankohtaa siirrettiin talon palaveriin 17.6.2025., jossa käytiin keskustelua ryhmiin annetun tehtävän pohjalta.	Materiaaleissa oli paljon vaihtelua sisällöllisesti. Niin sanotut ”tavalliset”, ehkä suositutkin lastenkirjat ovat vielä melko heteronormatiivisia eikä niissä esiinny useinkaan esimerkiksi vammaisia henkilöitä. Kuitenkin nykysuuntaus on positiivinen siltä kannalta, että

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986
Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325

			Vastuuhenkilö Sanna Leinonen	kirjallisuutta (niin lasten kuin muutakin) tuotetaan kokoajan inklusiivisempaan ja kaikenlaista moninaisuutta enemmän huomioiden.
Kausi 2026–2028				
Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Aikataulu, vastuuhenkilö, milloin arvioidaan	Arvioinnin tulokset
<i>Keskustelu sukupuolisensitiivisestä työotteesta jatkuu.</i>	Ks. kauden 2024–2026 tavoitteet	Ks. kauden 2024–2026 tavoitteet. Tämän lisäksi myös värisensitiivistä toimintaa lapsiryhmissä ja päiväkodin arjessa.	Ensimmäistä arviointia toteutetaan keväällä 2027.	
<i>Monikulttuurisuuden huomioiminen esimerkiksi eri kansallisuuksiin tutustumisen kautta.</i>	Lisätä ymmärrystä ja tietoa eri kansallisuuksista ja kulttuureista. Monikulttuurisuuden, moninaisuuden ja erilaisuuden arvostaminen.	Huomioidaan representaation vaikutus: kirjallisuuden, laulujen, kertomusten ym. monipuolisuus monikulttuurisuuden näkökulmaa silmällä pitäen. Huolehditaan, että kuvastosta löytyy eri kansallisuuksia, ihonvärejä ja kulttuureja. Jaetaan palaverissa tiimeihin tehtäviä, joiden avulla herätetään ja ylläpidetään keskustelua aiheesta. Pohditaan ryhmäkohtaisesti, miten teemaa tuodaan esille: esimerkiksi toiminnallisia tuokioita lasten kanssa, projektitoita eri kansallisuuksista ja/tai eri kulttuureista tulevien lasten huoltajien esittelyitä ja	Vastuuhenkilö Noora Ylinikka	

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986
Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325

		terveysiä. Otetaan huomioon huoltajien ajatukset ja toiveet (kysely syksyllä 2026).		
--	--	---	--	--